

**Комунальний заклад Київської обласної ради
«Чернобильський медичний фаховий коледж»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Заступник директора
з навчальної роботи**

Гетяна САЛОБУТА

«28» 08 2025 р.

Циклова комісія клінічних дисциплін

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ВІЙСЬКОВО – МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ТА МЕДИЦИНА
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Лікувальна справа
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Вид освітнього компонента	Обов'язковий
Мова викладання	Українська

Робоча програма Військово – медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій

для здобувачів освіти за спеціальністю 223 Медсестринство,
освітньо-професійна програма Лікувальна справа
2023 року

Кравченко Володимир Миколайович, викладач спеціаліст

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма схвалена на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол від № 1 " 27 " 08 2025 року

Голова комісії ШУЛІА - Марія ШУЛІА

Перезатверджено:

20 ____ рік _____
20 ____ рік _____
20 ____ рік _____
20 ____ рік _____

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- професійний рівень	Характеристика освітнього компонента
Кількість кредитів – <u>ECTS – 3</u>	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> Спеціальність <u>223 Медсестринство</u>	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма: <u>Лікувальна справа</u>	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
		6 - й
		Лекції:
		20 год
		Практичні:
40 год.		
Самостійна робота:		
30 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-професійний ступінь <i>фаховий молодший бакалавр</i>	Вид контролю: <i>Диф. залік Комплексний кваліфікаційний екзамен</i>

2. Мета та завдання освітнього компонента

Робочу програму з освітнього компонента «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» складено для підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійна програма «Лікувальна справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» № 1202 від 08.11.2021 року) на основі освітньо-професійної програми «Лікувальна справа» 2011 року та навчальних планів 2011 року (освітньо-професійна програма «Лікувальна справа» та навчальні плани складено і затверджено в 2023 році).

Актуальність вивчення освітнього компонента зумовлена змінами, які почали відбуватися внаслідок реорганізації Збройних сил України, та накопичення матеріалів з досвіту роботи військово-медичної служби та узагальнення тактики ведення бойових дій.

У локальних конфліктах, під час надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час важлива роль у своєчасному та якісному наданні медичної допомоги пораненим та хворим належить молодшим спеціалістам із медичною освітою, тому вивчення освітнього компонента «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» здобувачами освіти медичних коледжу має велике значення.

Наскільки своєчасно, правильно й чітко буде надано домедичну та долікарську (фельдшерську) допомогу, настільки кращими будуть шанси щодо збереження життя та успішного лікування поранених і хворих на подальших етапах медичної евакуації. Медична служба Збройних сил України, Українська Військово-медична академія упродовж 2015 року розробили і прийняли низку СТАНДАРТІВ медичної допомоги пораненим на догоспітальному етапі. Основні серед них: Стандарт підготовки військовослужбовця з тактичної медицини і Стандарт фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї). Зазначені стандарти змінили технології надання медичної допомоги, оснащення військовослужбовця й усіх медичних працівників та вимоги до їх фахової підготовки. Загальні принципи, вимоги, положення стандартів забезпечення тактичної медицини враховані в даній програмі і передбачаються для відпрацювання і фахової підготовки молодших медичних спеціалістів.

Освітній компонент «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» здобувачі освіти вивчають протягом одного семестру, на третьому році навчання у VI семестрі.

Навчальним планом для вивчення освітнього компонента передбачено 90 год, з них лекцій - 20 год, практичних занять — 40 год, самостійної позааудиторної роботи — 30 год.

Програмою передбачено, що усі питання військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій вивчаються з урахуванням знань і практичних навичок, отриманих здобувачами освіти з інших освітніх компонентів, насамперед з анатомії та фізіології людини, хірургії, терапії, фармакології, гігієни, епідеміології та інфекційних хвороб.

Освітній компонент «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» складається з лекцій, навчальної практики під керівництвом викладача й самостійної позааудиторної роботи здобувачів освіти.

На навчальній практиці особливу увагу необхідно приділяти питанням надання домедичної допомоги пораненим і ураженим на полі бою та долікарської допомоги у медичному пункті батальйону (МПБ).

Викладач повинен виділяти головне у змісті навчального матеріалу, уникати зайвих подробиць, другорядної інформації, що не має відношення до діяльності фельдшерів медичної служби Збройних Сил України.

Самостійна позааудиторна робота здобувачів освіти спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача тощо.

Друга частина освітнього компонента - медицина катастроф вивчається згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001р № 827 «Про затвердження Положення про Державну службу медицини катастроф». Внаслідок поступального розвитку суспільства в другій половині ХХ та на початку ХХІ ст. позитивні, на перший погляд, зміни в забезпеченні рівня життя людини призвели до підвищення ризику її здоров'я й існування людства взагалі. Ще століття тому основними чинниками масової загибелі людей у мирний час були несприятливі для людини природні та біолого-соціальні катаклізми: землетруси, урагани, інфекційні захворювання тощо. Значимість їх не знижується й зараз, оскільки тяжкість наслідків природних катаклізмів зросла в останні десятиліття в 7—8 разів порівняно з минулим століттям.

Проте останніми роками в структурі надзвичайних ситуацій відзначається підвищення частки техногенних катастроф, яка сягає 85 % від загальної їх кількості.

У зв'язку з цим у підготовці фахівців, зокрема фельдшерів, відповідно до сучасних вимог і завдань, які стоять перед медичними навчальними закладами фахової передвищої освіти, є формування знань і навичок надання невідкладної медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях.

Навчальний матеріал має подаватися з використанням ілюстративних засобів (таблиць, макетів, фільмів, слайдів, мультимедіа тощо), ситуаційних задач, прикладів з практики, літератури.

Список рекомендованої літератури складено з урахуванням актуальності та досвіду, набутого службою екстреної медичної допомоги в осередках надзвичайних ситуацій.

Вивчення освітнього компонента завершується диференційованим заліком. Тестові завдання та тестові задачі включені до теоретичної частини комплексного кваліфікаційного іспиту ЄДКІ.

Циклова комісія має право вносити до 15 % змін до навчальної програми залежно від організаційних і технічних можливостей, появи нових наукових напрямів і технологій, екологічних особливостей регіону, однак відповідно до кінцевих цілей освітньо-професійної програми за фахом підготовки та навчальним планом 2023р..

Після вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні оволодіти компетенціями:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК. 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

К. 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Додаткові спеціальні компетентності (ДСК)

ДСК.1. Здатність до застосування сукупностей принципів надання невідкладної та екстреної медичної допомоги в цивільних умовах постраждалим, забезпечити власну безпеку, виявити фактори, що впливають на стан здоров'я пацієнтів.

ДСК.2. Здатність до застосування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій у процесі здійснення клінічного обстеження пацієнтів, оцінювання його результатів, діагностування типових випадків найбільш поширених захворювань та станів у пацієнтів різного віку з проведенням медичного сортування.

ДСК.3. Здатність до застосування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій для надання невідкладної та екстреної медичної допомоги при травмах чи захворюваннях органів і систем у пацієнтів різного віку в умовах мирного та воєнного часу.

ДСК.4. Здатність до застосування практичних умінь та навичок у процесі призначення лікування та розрахунку дози лікарських засобів, які вводяться пацієнтам різного віку у типових випадках найбільш поширених захворювань.

ДСК.5. Здатність до застосування практичних умінь та навичок при виконанні серцево-легеневої реанімації, у тому числі із застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН. 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН. 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН. 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

Додаткові результати навчання (ДРН)

ДРН.3. Надавати першу медичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час, працювати у складі бригад і загонів невідкладної та екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження, оцінювати місця події, забезпечувати безпеку персоналу та пацієнта, застосувати табельні засоби індивідуального захисту.

ДРН.4. Організовувати лікувально-евакуаційне забезпечення бойових дій особового складу військового підрозділу та медичне сортування в умовах бойових дій.

ДРН.5. Організовувати лікувально-евакуаційні заходи в осередках масового ураження, надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу постраждалим унаслідок аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, у зонах стихійного лиха та осередках інфекційного спалаху.

Після вивчення освітнього компонента **здобувачі освіти повинні знати:**

- керівні документи, що регламентують організацію та проведення підготовки військовослужбовців з тактичної медицини;
- основні завдання та організаційну структуру роти, батареї, батальйону, дивізіону, відповідної бригади;
- функціональні обов'язки санітарного інструктора роти (батареї);
- табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення (до рівня медичного пункту батальйону включно), їх призначення і застосування;
- організацію проведення і засоби санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів в підрозділі, на місці його розташування та у осередках надзвичайних ситуацій;
- основні принципи, правила та алгоритми надання домедичної допомоги в секторі обстрілу, секторі укриття при веденні бойових дій та у міжбойовий період, відповідно до діючих стандартів і протоколів;
- способи відтягування, перенесення, переміщення пораненого з сектору обстрілу в сектор укриття;
- основні принципи сортування поранених та алгоритм його проведення при виникненні санітарних втрат, в т.ч. масових;
- основні принципи медичної допомоги при бойовому стресі, заходи профілактики бойової втоми;
- основи ведення медичної облікової і звітної документації, правила заповнення медичної інформаційної картки;
- методику викладання та тематику занять з підготовки військовослужбовців з тактичної медицини;
- основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час;
- основи організації лікувально-евакуаційних заходів у військах;
- основи воєнної патології поранень та уражень;
- завдання та структуру організації Державної служби медицини катастроф, заклади та рухомі формування служби, обсяг роботи медсестри в складі бригад екстреної медичної допомоги та рятувальних загонів;
- причини виникнення та класифікацію надзвичайних ситуацій, особливості та медико-тактичні характеристики різного виду аварій, стихійних лих, принципи захисту населення від уражаючих факторів екстрених ситуацій та при застосуванні сучасної зброї;

- принципи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі Державної служби медицини катастроф;
- особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в осередках масового ураження;
- принципи надання медичної допомоги постраждалим внаслідок аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, одиниці виміру радіоактивності та йонізуючого випромінювання (дозиметричний контроль), клінічну класифікацію променевої хвороби;
- типові синдроми отруєнь та обсяг домедичної допомоги при ураженні
- сильнодіючими отруйними речовинами, антидоти та їх використання;
- класифікацію та характеристику стихійних лих, принципи надання невідкладної допомоги в районі стихійних лих;
- основи організації захисту хворих та персоналу лікувально-профілактичних установ у надзвичайних ситуаціях;
- організацію і засоби санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- застосовувати табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення;
- організовувати та надавати домедичну допомогу пораненим та ураженим в обсязі наведених у стандарті алгоритмів, застосовуючи наявні медичні засоби в умовах бойової обстановки;
- організовувати медичне забезпечення роти в різних видах бойових дій;
- організовувати та забезпечувати відтягування, перенесення, переміщення пораненого різними способами із сектору обстрілу в сектор укриття (евакуації);
- організовувати завантаження та розвантаження поранених і уражених в санітарний транспорт;
- організовувати та забезпечувати витягування поранених і уражених із бойових транспортних засобів;
- організовувати та проводити сортування поранених при виникненні санітарних втрат (в т.ч. масових) відповідно до алгоритму;
- надавати домедичну допомогу при бойовому стресі, проводити профілактику бойової втоми, посттравматичного стресового розладу;
- заповнювати та вести облікову і звітну документацію, медичну інформаційну картку;
- визначати характер і ступінь тяжкості поранень та уражень ядерною, хімічною і біологічною (бактеріологічною) зброєю;
- організовувати та проводити заняття з підготовки військовослужбовців роти (батареї) з тактичної медицини;
- проводити санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи у підрозділі (у місці його розташування та при переміщенні);
- надавати домедичну та долікарську допомогу пораненим і ураженим в умовах бойової обстановки;
- організовувати медичне забезпечення роти та батальйону в різних видах бойових дій;
- надавати домедичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;
- користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, а також засобами індивідуального медичного оснащення;
- проводити медичне сортування та евакуацію потерпілих в осередках масового ураження;
- працювати з приладами хімічної розвідки та дозиметричного контролю;
- проводити санітарну (спеціальну) обробку потерпілих та об'єктів навколишнього середовища в осередках хімічного, радіаційного і бактеріологічного ураження;
- надавати домедичну допомогу в разі отруєння сильнодіючими отруйними речовинами;

- працювати в складі бригад і загонів екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- умови діяльності медичної служби Збройних сил у сучасній війні;
- організацію харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу;
- уражаючу дію сучасної зброї;
- величину та структуру імовірних санітарних втрат у зоні локальних бойових дій;
- загальну організацію медичного забезпечення військ у воєнний час;
- екологічну обстановку на території України, регіону та імовірні аварії й катастрофи;
- практику проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт службами екстреної допомоги в інших країнах;
- досвід роботи служби екстреної медичної допомоги під час ліквідації наслідків великомасштабних надзвичайних ситуацій різного походження.

3. Програма освітнього компонента

№ п/п	Вид заняття	Зміст	К-ть годин
		6 семестр	
1	<i>Лекція</i>	<p>Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та санітарні втрати. Характеристика санітарних втрат у зоні проведення бойових дій</p> <p>Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час, їх зміст і значення.</p> <p>Організаційна структура медичної служби Збройних сил України.</p> <p>Поняття про загальні втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика. Величина санітарних втрат, фактори, які впливають на їх розміри. Сучасна структура санітарних втрат, її залежність від зброї, яку використовує ворог. Коротка характеристика сучасної зброї. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ. Характеристика санітарних втрат у зоні проведення бойових дій.</p>	2
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Організація надання домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Особливості надання медичної допомоги військовим у зоні проведення бойових дій.</p>	2
2	<i>Лекція</i>	<p>Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Особливості проведення лікувально-евакуаційних заходів у зоні проведення бойових дій. Техніка безпеки.</p> <p>Лікувально-евакуаційне забезпечення військ.</p> <p>Головні етапи розвитку системи лікувально-евакуаційного забезпечення. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи.</p> <p>Поняття про етап медичної евакуації, завдання, які він виконує, вимоги до розгортання та принципова схема його розгортання.</p> <p>Види і обсяг медичної допомоги. Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги.</p> <p>Медичне сортування. Організація та принципи медичного сортування поранених і хворих. Порядок заповнення форми 100.</p> <p>Медична евакуація. Мета та порядок її проведення. Роль фельдшера в проведенні лікувально-евакуаційних заходів у військах. Особливості лікувально-евакуаційного забезпечення військ у зоні проведення бойових дій. Техніка безпеки.</p> <p>Роль фельдшера в проведенні лікувально-евакуаційних заходів у зоні проведення бойових дій.</p>	2
	<i>Самостійна</i>	<p>Організація надання медичної допомоги пораненим і</p>	2

	<i>робота</i>	<p>хворим у медичній роті механізованої бригади. Військовий мобільний госпіталь</p> <p>Завдання та організація медичної служби механізованої бригади.</p> <p>Організаційна структура медичної служби механізованої бригади.</p> <p>Призначення, завдання, організаційно-штатна структура медичної роти бригади.</p> <p>Порядок розгортання медичної роти.</p> <p>Організація надання медичної допомоги у військовому мобільному госпіталі.</p>	
3	<i>Лекція</i>	<p>Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях. Медичне забезпечення бойових підрозділів під час проведення локальних бойових конфліктів.</p> <p>Поняття про організаційну структуру Збройних сил України. Військові підрозділи, частини, з'єднання та об'єднання сухопутних військ ЗСУ. Види загальновійськового бою. Умови діяльності медичної служби в наступальному та оборонному боях. Поняття про побудову оборони роти (ротний опорний пункт). Поняття про бойовий порядок роти в наступальному бою.</p> <p>Організація роботи стрільців-санітарів взводів та санітарного інструктора роти з проведення заходів медичного забезпечення роти в оборонному бою та проведення лікувально-евакуаційних заходів у ході наступального бою.</p> <p>Призначення та організація роботи медичного поста роти (МПР). Організаційна структура механізованого батальйону. Організація медичного забезпечення механізованого батальйону в оборонному та наступальному боях.</p> <p>Поняття про бойовий порядок механізованого батальйону в наступі.</p> <p>Поняття про побудову оборони механізованого батальйону. Медичний пункт батальйону (МПБ): завдання, організаційна структура та оснащення. Організація роботи МПБ в оборонному бою. Організація евакуації поранених і хворих із рот та надання їм долікарської (фельдшерської) допомоги в МПБ. Особливості медичного забезпечення бойових підрозділів у зоні проведення бойових дій.</p>	2
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час. Особливості забезпечення медичним майном і технікою в зоні проведення бойових дій.</p> <p>Роль само- та взаємодопомоги в сучасному бою;</p> <p>Позначення місць укриття та зосередження поранених.</p> <p>Медико-тактична характеристика засобів медичного захисту: сумка медична військова;</p> <p>лямка медична носильна;</p> <p>лямка медична спеціальна;</p> <p>шолом для поранених у голову.</p> <p>Медичне постачання Збройних Сил України, його зміст, завдання і принципи.</p> <p>Основні завдання медичної служби щодо забезпечення</p>	1,5

	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Завдання та зміст воєнно-польової терапії. Бойовий стрес, гостра реакція на стрес та посттравматичні стресові розлади: ознаки, профілактика, медична допомога, основи психологічного захисту. Немедикаментозне та медикаментозне лікування. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами.</p> <p>Поняття про воєнно-польову терапію. Завдання та зміст ВПТ. Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.</p> <p>Профілактика бойового стресу та посттравматичного стресового розладу. Робота з сім'ями комбатантів. Отруєння алкоголем та його сурогатами. Профілактика зловживання алкоголем. Психогігієна спілкування з мирним населенням у зонах локальних бойових конфліктів.</p>	<p>2</p>
<p>6</p>	<p><i>Лекція</i></p> <p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Поняття про воєнно-польову хірургію. Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю.</p> <p>Поняття про воєнно-польову хірургію. Завдання та зміст воєнно-польової хірургії. Патологічні порушення життєвоважливих функцій у поранених. Особливості вогнепальних ран. Крововтрата. Тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Мінно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська допомога.</p> <p>Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю. Надання долікарської допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах.</p> <p>Особливості надання долікарської (медсестринської) допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах при пораненнях і ураженнях:</p> <ul style="list-style-type: none"> способи усунення явищ асфіксії; контроль за правильністю і доцільністю накладання джгута; показання для накладання і виправлення неправильно накладених пов'язок; показання для повторного введення знеболювальних засобів, антидотів та антибіотиків; способи поліпшення транспортної іммобілізації; показання для введення серцево-судинних та інших лікувальних засобів; способи зігрівання поранених і хворих. <p>Алгоритми надання само- та взаємодопомоги у секторах</p>	<p>2</p> <p>2</p>

	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>обстрілу та укриття. Тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі: накладанням тугої пов'язки; притискуванням артерії пальцями до кісткового виступу; максимальним згинанням кінцівки; накладанням джгута (турнікету) САТ; накладанням гумового джгута типу Есмарха. Проведення закритого масажу серця. Контроль за накладеним джгутом. Відповідно до СТАНДАРТУ І-СТ-3 підготовки військовослужбовця з тактичної медицини (видання 2, 2015р), затвердженого Міністерством оборони України.</p> <p>Особливості вознепальних ран. Крововтрата. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Міно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська допомога.</p> <p>Причини й частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни. Етіологія й патогенез синдрому травматичного токсикозу.</p> <p>Причини й частота термічних опіків у сучасній війні. Опіки дихальних шляхів. Профілактика відморожень у військах. Міно-вибухова травма. Особливості поранень в зоні проведення бойових дій.</p>	<p>2</p>
<p>7</p>	<p><i>Лекція</i></p> <p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих.</p> <p>Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї.</p> <p>Завдання та зміст військової гігієни. Санітарні та гігієнічні заходи, їх значення в збереженні здоров'я особового складу і підтриманні боєздатності військ. Зміст та гігієнічні принципи особистої гігієни військовослужбовців.</p> <p>Медичний контроль за станом здоров'я військовослужбовців. Основні завдання військової епідеміології. Головні причини виникнення та поширення епідемічних захворювань у військах під час війни.</p> <p>Загальні відомості про біологічну (бактеріологічну) зброю та її уражаючі чинники, специфічні особливості, можливі способи застосування, найімовірніші види збудників.</p> <p>Протиепідемічний захист військ і його головне завдання. Основні заходи протиепідемічного захисту військ.</p> <p>Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих.</p> <p>Особливості бойової обстановки та військової діяльності, що впливають на стан здоров'я особового складу військ. Роль молодших спеціалістів з медичною освітою в</p>	<p>2</p> <p>1,5</p>

		<p>організації та забезпеченні санітарно-гігієнічних заходів та завдання щодо збирання, перевезення та поховання загиблих.</p> <p>Гігієна розташування та пересування військ. Особливості гігієни військовослужбовців спеціальних військ. Особливості розташування військових у зоні проведення бойових дій</p> <p>Санітарно-гігієнічні вимоги до пересування військ своїм ходом (пішки), автомобільним, залізничним і водним транспортом. Гігієна особового складу на марші і при перевезенні військ.</p> <p>Гігієна особового складу спеціальних військ. Особливості праці військовослужбовців в авіаційних, бронетанкових і радіотехнічних частинах.</p> <p>Особливості розташування військ у зоні бойових дій.</p>	1,5
	Самостійна робота	<p>Гігієна харчування особового складу військ. Забезпечення харчування у зоні локальних бойових конфліктів. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу</p> <p>Порядок зберігання продовольства.</p> <p>Приготування їжі та харчування особового складу в польових умовах. Медичний контроль за харчуванням особового складу. Медичний контроль за станом здоров'я працівників об'єктів харчування.</p> <p>Особливості організації харчування в польових умовах та в зоні локальних бойових конфліктів .</p>	1,5
	Самостійна робота	<p>Гігієна польового водопостачання. Організація водопостачання у зоні бойових дій</p> <p>Джерела води для водопостачання особового складу. Вимоги до якості питної води. Вимоги до зберігання та транспортування води. Особливості водопостачання у зоні проведення бойових дій.</p>	1,5
	Самостійна робота	<p>Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї</p> <p>Роль і місце медичної служби військової частини у виконанні завдань біологічної (бактеріологічної) розвідки. Загальні відомості про неспецифічну та специфічну індикацію біологічної зброї.</p> <p>Обов'язки фельдшера щодо контролю за санітарно-епідемічним станом військової частини та її підрозділів.</p>	1,5
8	Лекція	<p>Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей</p> <p>Державна програма створення єдиної системи надання екстреної медичної допомоги. Закон України «Про екстрену медичну допомогу». Суть системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Етапи медичної евакуації.</p>	2

	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Колективні засоби захисту — сховища, протирадіаційні укриття тощо.</p> <p>Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Лікувально-евакуаційне забезпечення дітей у надзвичайних ситуаціях. Правила захисту дітей у разі стихійного лиха.</p> <p>Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф</p> <p>Історія виникнення медицини надзвичайних ситуацій. Заклади державної служби медицини катастроф.</p> <p>Нормативно-правові акти щодо організації й діяльності Державної служби медицини катастроф (ДСМК).</p> <p>Закон України — Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, його основні положення.</p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України №343 від 14.04.97 р. «Про утворення Державної служби медицини катастроф».</p> <p>Функціональні формування екстреної медичної допомоги.</p> <p>Необхідне медичне забезпечення та вимоги до надання допомоги при евакуації та розосереджуванні населення; Основні положення Єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні техногенні і природні ситуації.</p>	<p>1,5</p>
	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p>Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей</p> <p>Види медичної допомоги, завдання та їх обсяг: домедична допомога, долікарська (фельдшерська) допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована медична допомога, спеціалізована медична допомога.</p> <p>Умови реалізації сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (НС).</p> <p>Особливості роботи з дітьми в осередках надзвичайних ситуацій.</p> <p>Медична документація – первинна медична картка, сортувальні марки Забезпечення медичної допомоги на догоспітальному етапі евакуації. Особливості організації медичної допомоги дітям при НС.</p>	<p>1,5</p>
<p>9</p>	<p><i>Лекція</i></p>	<p>Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах , їх медико-тактична характеристика. Хіміко-техногенні катастрофи. Класифікація сильно діючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження</p> <p>Поняття радіаційні аварії: промислові та комунальні. Фази, варіанти аварійного опромінення. Радіаційні втрати. Основні невідкладні заходи при аварії на АЕС (укриття, евакуація, йодна профілактика та обмеження перебування людей на відкритому повітрі). Захист населення. Основні принципи</p>	<p>2</p>

		<p>надання медичної допомоги персоналу, який потерпів під час аварії на АЕС.</p> <p>Сильнодіючі отруйні речовини. Токсикологічна класифікація СДОР. Осередки хімічного ураження СДОР від тривалості зараження місцевості та часу прояву вражаючої дії.</p> <p>Оптимальний строк надання першої медичної та долікарської допомоги у разі отруєнь. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.</p>	
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Техніка безпеки</p> <p>Радіаційно небезпечні об'єкти. Частота аварій на атомних електростанціях. Радіоактивні викиди при аварії ядерного реактора. Норми радіаційної безпеки. Режими радіаційного захисту населення. Характеристика чинників радіаційної небезпеки на різних етапах радіаційної аварії. Основні шляхи та медичні наслідки їхнього впливу на людину.</p>	1,5
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження</p> <p>Характеристика деяких СДОР, що трапляються найчастіше, симптоми отруєння. Загальні принципи лікування гострих отруєнь СДОР.</p> <p>Основні принципи надання догоспітальних видів медичної допомоги при ушкодженнях отрутами тваринного та рослинного походження. Медична допомога при отруєнні грибами.</p>	1,5
10	<i>Лекція</i>	<p>Стихійні лиха. Класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійного лиха.</p> <p>Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастрофи</p> <p>Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих. Екстрена медична допомога при масових ураженнях в мирний та воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру</p> <p>Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках</p>	2
	<i>Самостійна робота</i>	<p>Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт. Медична допомога в районах стихійних лих</p> <p>Організація медичного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях природного характеру.</p> <p>Допомога постраждалим при ураженні електричним струмом.</p>	1,5

	Самостійна робота	<p>Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф</p> <p>Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів.</p> <p>Порядок дій бригад швидкої медичної допомоги на місці транспортних аварій.</p>	1,5
1	Практичне заняття	<p style="text-align: center;"><u>Практичні заняття</u></p> <p>Організація надання домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Особливості надання медичної допомоги військовим у зоні проведення бойових дій.</p> <p>Організація надання долікарської допомоги пораненим і ураженим у медичному пункті бальйону (МПБ)</p> <p>Розшук поранених на полі бою. Способи наближення стрільців-санітарів та санітарного інструктора до поранених залежно від умов місцевості, погоди, часу доби та характеру бойової обстановки.</p> <p>Надання домедичної допомоги пораненим на полі бою.</p> <p>Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття (гнізда поранених).</p> <p>Медико-тактична характеристика індивідуальних засобів медичного оснащення</p> <p>Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ аптечка медична загальновійськова індивідуальна; ➤ індивідуальний протихімічний пакет; ➤ багатофункціональний перев'язувальний пакет -БПП (пакет перев'язувальний індивідуальний-ППІ); ➤ багатофункціональний перев'язуваний бандаж – Ізраїльський бандаж (Israeli bandage);The emergency bandage (hemorrhage control compression bandage); ➤ засоби для знезараження води: аквасепт, пантоцидназофарингальний повітровід; ➤ шприц тубик; ➤ оклюзійні самоклеючі плівки: Ейч енд Ейч Вунд Сіл Кіт (H&N Wound Seal Kit), Гало Чест Сіл (Halo Chest Seal); ➤ клапані оклюзійні пов'язки: оклюзійна пов'язка BCS (Bolin Chest Seal) оклюзійна пов'язка ACS (Asherman Chest Seal) <p>Медико-тактична характеристика групових засобів медичного оснащення Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ наплічник медичний (НМ) – для забезпеч 	4

		<p>Медико-тактична характеристика індивідуальних засобів медичного оснащення Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ аптечка медична загальновійськова індивідуальна; ✓ індивідуальний протихімічний пакет; ✓ багатофункціональний перев'язувальний пакет -БПП (пакет перев'язувальний індивідуальний-ППІ); ✓ багатофункціональний перев'язуваний бандаж – Ізраїльський бандаж (Israeli bandage);The emergency bandage (hemorrhage control compression bandage); ✓ засоби для знезараження води: аквасепт, пантоцид ✓ назофарингіальний повітровід; ✓ шприц тубик; ✓ оклюзійні самоклеючі плівки: Ейч енд Ейч Вунд Сіл Кіт (H&N Wound Seal Kit), Гало Чест Сіл (Halo Chest Seal); ✓ клапані оклюзійні пов'язки: оклюзійна пов'язка BCS (Bolin Chest Seal) оклюзійна пов'язка ACS (Asherman Chest Seal) <p>Медико-тактична характеристика групових засобів медичного оснащення Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ наплічник медичний (НМ) – для забезпечення домедичної допомоги санітарним інструктором; ✓ багатофункціональний перев'язувальний бандаж SURV; ✓ пов'язки на основі гідрогелю: AQUA-GEL,BURNSHIELD Hydrogel, WATER-JEL Burn dress; ✓ серветки спиртові-TROGE SEPT; ✓ канюля внутрішньовенна з ін'єкційним портом G18; ✓ засіб для переливання інфузійних розчинів одноразового використання; ✓ декомпресійна голка ARS Needle Kit, H&N Needle Decompression Kit ✓ комірць Шанца; ✓ шина SAM; ✓ шина з витяжкою Kendrick; ✓ грілка хімічна: термопакет самонагрівний, грілка-пакет само нагрівна; ✓ термометр медичний електронний; ✓ пульсзоксиметр; ✓ ліхтарик очний; ✓ накидка медична (термопокривало) MEDLINE; ✓ носі м'які; ✓ носі волокуші SCEDKO; ✓ носі TALON; ✓ носі уніфіковані санітарні вітчизняні; ✓ носі іммобілізаційні вакуумні; ✓ орофарингеальний повітровід J-подібний пластиковий. <p>Практичні навички:</p>	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – наближення до поранених різними способами (переповзання по-пластунськи, переповзання навколішки, перебігання, ходьба/біг); – гасіння палаючого обмундирування та запалювальних сумішей; – відтягування поранених з поля бою в укриття однією особою (в положенні лежачи, в положенні стоячи, способом «Рятувальний хват» або «Дай свій годинник», на спині, на стегні); – відтягування поранених з поля бою в укриття двома особами (на руках, на санітарних та імпровізованих ношах); – відтягування поранених із бронетанкової техніки та інших місць їх перебування за допомогою лямки медичної спеціальної Ш-4; – винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної (складеною кільцем і вісімкою); – відпрацювання навичок використання індивідуальних та групових засобів медичного забезпечення за вимогами Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї), затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1); <p>Завдання, особовий склад і оснащення медичного пункту батальйону.</p> <p>Обов'язки фельдшера батальйону — начальника медичного пункту батальйону.</p> <p>Заходи долікарської (фельдшерської) медичної допомоги.</p> <p>Медико-тактична характеристика комплектів для надання долікарської (фельдшерської) медичної допомоги.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – накладання комірця Шанца; – накладання шини SAM; – накладання шини Kendrick; – накладання транспортної шини Дігерікса; – накладання транспортних шин Крамера, фанерної і для підборіддя. – проведення ШВЛ. – застосування назофарингеальних повітроводів 24FR, 26FR, 28FR, 32FR; – застосування повітровода ротового J-подібного пластикового. 	
2	Практичне заняття	<p>Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час. Особливості забезпечення медичним майном і технікою в зоні проведення локальних бойових конфліктів (бойових дій).</p> <p>Медичне майно, його класифікація та характеристика за призначенням.</p> <p>Поняття про комплект медичного майна.</p> <p>Загальна медико-тактична характеристика комплектів</p>	4

3	<p>Практичне заняття</p>	<p>медичного майна для оснащення медичного пункту батальйону. Зберігання і оновлення медичного майна в комплектах.</p> <p>Санітарно-господарське майно медичного пункту батальйону.</p> <p>Медико-тактична характеристика технічних засобів, рухомих медичних і санітарних установок, типового медичного устаткування, медичних наметів, які використовуються при розгортанні медичного пункту батальйону (МПБ).</p> <p>Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1)</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користування: – багатофункціональними перев’язувальними бандажами 4", 6", 12"; – індивідуальним перев’язувальним пакетом стерильним першої допомоги із гумовою оболонкою; – відновлення прохідності дихальних шляхів (методом закидання голови і підняття підборіддя); – техніка введення назофарингіального повітровода; – техніка переведення пораненого в стабільне положення; – техніка накладання спеціальної оклюзійної пов’язки; – техніка накладання транспортних шин: SAM, Kendrick, Дітерікса, Крамера, фанерної і для підборіддя комірця Шанца. <p>Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги потерпілим хірургічного профілю. Надання долікарської допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах</p> <p>Обсяг домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ у секторі обстрілу; ✓ у секторі укриття; ✓ у секторі евакуації. <p>Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <p>Проведення первинного огляду потерпілого за алгоритмом САВС:</p> <p>С – Critical bleeding (критична кровотеча); А – Airway (прохідність дихальних шляхів); В – Breathing (дихання); С – Circulation (кровообіг).</p> <p>Огляд голови, шиї, тулуба, верхніх та нижніх кінцівок</p> <p>Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <p>Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при пораненнях:</p> <ul style="list-style-type: none"> – витягування уражених з-під завалів, зі сховищ, укриттів, води, бойової техніки; 	4
---	---------------------------------	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – гасіння одягу, що горить чи тліє, запалювальних сумішей; – введення знеболювальних засобів за показаннями; – усунення асфіксії шляхом звільнення верхніх дихальних шляхів від слизу, крові, сторонніх тіл, надання відповідного положення тілу (у разі западання язика, блювання, значної носової кровотечі) і проведення штучної вентиляції легень (ШВЛ) способом —рот до рота і —рот до носа; – усунення асфіксії шляхом введення назофарингіального повітропроводу; – надягання протигаза під час перебування на зараженій місцевості; – введення антидотів за показаннями; – часткова санітарна обробка; – застосування антибіотиків, протиблювотних засобів; – правила використання аптечки індивідуальної АМЗІ; Особливості надання долікарської (фельдшерської) допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах при пораненнях і ураженнях: <ul style="list-style-type: none"> – способи усунення явищ асфіксії; – контроль за правильністю і доцільністю накладання джгута; показання для накладання і виправлення неправильно накладених пов'язок; – показання для повторного введення знеболювальних засобів, антидотів та антибіотиків; – способи поліпшення транспортної іммобілізації; – показання для введення серцево-судинних та інших лікувальних засобів; способи зігрівання поранених і хворих. <p>Алгоритми надання само- та взаємодопомоги у секторах обстрілу та укриття. Тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – накладанням тугої пов'язки; – притискуванням артерії пальцями до кісткового виступу; – максимальним згинанням кінцівки; – накладанням джгута (турнікету) САТ; – накладанням гумового джгута типу Есмарха. <p>Проведення закритого масажу серця.</p> <p>Контроль за накладеним джгутом. Відповідно до СТАНДАРТУ І-СТ-3 підготовки військовослужбовця з тактичної медицини (видання 2, 2015р), затвердженого Міністерством оборони України.</p> <p>Практичні навички:</p> <p>накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки та інших ділянок тіла (використання багатофункціонального перев'язувального биндажу SURV);</p> <p>накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі (плівкові оклюзійні самоклеючі повязки):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ейч енд Ейч Вунд Сіл Кіт (H&N Wound Seal Kit), ✓ Гало Чест Сіл (Halo Chest Seal); <p>клапанні оклюзійні пов'язки:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ оклюзійна пов'язка BCS (Bolin Chest Seal)
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ оклюзійна пов'язка ACS (Asherman Chest Seal) – техніка застосування декомпресійної голки ARS Needle Kit, H&N Needle Decompression Kit; – іммобілізація при переломах щелепи; – тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів (імпробізованих шин), шин SAM та Kendrick; – засвоїти та відпрацювати алгоритм долікарської(фельдшерської) допомоги при переломах кісток кінцівок (за Стандартом підготовки санітарного інструктора роти (батареї) – видання 1, 2015р.) – ознаки перелому хребта; – техніка накладання комірця Шанса; – засвоїти та відпрацювати алгоритм надання домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при підозрі на ушкодження хребта (сектор укриття, сектор евакуації); – техніка укладання потерпілого з переломами хребта і шиї на носі; – засвоїти та відпрацювати алгоритм надання домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при травмі живота (сектор укриття, сектор евакуації); – діагностика переломів кісток тазу; – іммобілізація тазу імпробізованими засобами; – засвоїти та відпрацювати алгоритми домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при травмах тазу; – штучне дихання —з рота до рота, —з рота до носа та за допомогою ротового повітровода J-подібного пластикового; – киснева інгаляція за допомогою інгаляторів KI-4; – штучна вентиляція легенів за допомогою апарата мішка Амбу. <p>Особливості вогнепальних ран. Крововтрата. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Мінно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська (фельдшерська) допомога.</p> <p>Крововтрата. Перша медична допомога пораненим. Біль, контроль болю, надання допомоги при болю. Принципи знеболення.</p> <p>Причини і частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни.</p> <p>Домедична допомога пораненим у стані травматичного шоку. Зміст протишокових заходів у МПБ.</p> <p>Визначення, етіологія й патогенез синдрому тривалого здавлювання тканин.</p> <p>Клініка в різні періоди синдрому. Заходи домедичної</p>	4
--	--	--	---

та долікарської (фельдшерської) допомоги.

Причини і частота термічних опіків у сучасній війні. Особливості опіків унаслідок дії ядерної зброї та запалювальних сумішей.

Класифікація опіків за глибиною ураження. Патогенез і клініка опікової хвороби.

Методи визначення площі опіків у польових умовах.

Візуальне визначення ступеня опіку. Визначення площі опіку за правилом дев'яток (Уоллеса) та правилом долоні (Глумова).

Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при опіках.

Відмороження (обмороження), замерзання: періоди, ступені. "Траншейна стопа".

Заходи домедичної та долікарської допомоги при обмороженнях. Профілактика та лікування відморожень і замерзань на етапах медичної евакуації.

Організація хірургічної допомоги в зоні проведення бойових дій.

Практичні навички:

- домедична та долікарська допомога при вогнепальних пораненнях на полі бою;
- домедична та долікарська допомога при пневмотораксі;
- накладання тиснучої пов'язки (ППП);
- накладання джгута типу Ейсмарха;
- накладання турнікету САТ;
- застосування хімічних гемостатиків:
 - на основі хітозану: Celox (Целокс); Chito Gauze (Хіто Гауз); Quikclot (КвікКлот);
 - на основі каоліну: (контактні гемостатики);
- застосування Z –fold (зет-фолд) бинта;
- проведення тампонування рани;
- оцінка гострого болю за цифровою рейтинговою шкалою;
- алгоритм надання допомоги при болю в секторі укриття та секторі евакуації;
- визначення ступеня тяжкості травматичного шоку;
- заходи невідкладної допомоги при травматичному шоку;
- визначення площі опіків;
- введення знеболювальних препаратів;
 - накладання асептичних пов'язок на опікову поверхню: гідрогелеві пов'язки AQUAGEL, BURNSHIELD Hydrogel, WATER-JEL Burn dress;
- вирішення завдань щодо надання долікарської допомоги при розвитку
- травматичного шоку, термічних опіках, синдрому тривалого здавлювання тканин,
- обмороженнях;
- профілактика та надання допомоги при відмороженнях.

5	<i>Практичне заняття</i>	<p>Поняття про воєнно-польову терапію. Завдання та зміст ВПТ.</p> <p>Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.</p> <p>Воєнно-польова терапія. Її зміст та завдання.</p> <p>Бойовий стрес та бойова втома. Основні принципи роботи з бойовим стресом.</p> <p>Критерії бойового стресу легкого та важкого ступеню. Домедична та долікарська (фельдшерська) допомога. Профілактика бойового стресу та посттравматичного стресового розладу. Робота з сім'ями комбатантів.</p> <p>Отруєння алкоголем та його сурогатами. Профілактика зловживання алкоголем.</p> <p>Психогігієна спілкування з мирним населенням у зонах локальних бойових конфліктів.</p> <p>Судомний синдром. Клонічні та тонічні судоми, причини їх розвитку.</p> <p>Домедична та долікарська (фельдшерська) допомога при судомному синдромі.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінити стан постраждалого за алгоритмом САВС; – засвоїти алгоритм надання допомоги при розладах поведінки (за стандартом підготовки санітарного інструктора роти (батареї) – видання 1, 2015р.) – звільнення ротової порожнини від іноземних тіл; – запобігання аспірації; – забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів; – введення назофарингіального повітроводу; – забезпечення надійного судинного доступу шляхом катетеризації периферичної вени; – введення діазепаму в/в. 	4
6	<i>Практичне заняття</i>	<p>Поняття про зброю масового ураження. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї.</p> <p>Класифікація бойових отруйних речовин. Механізм дії. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами. Техніка безпеки.</p> <p>Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження.</p> <p>Уражаючі фактори ядерної зброї. Стисла характеристика біологічної дії іонізуючого випромінювання. Основи патогенезу променевої хвороби. Клінічна класифікація гострої променевої хвороби (ГПХ). Клінічна картина ГПХ 1, 2, 3 та 4 ступенів. Рання діагностика ГПХ. Характеристика можливих санітарних втрат.</p> <p>Комбіновані радіаційні ураження.</p> <p>Поняття про хімічну зброю.</p> <p>Ураження бойовими отруйними речовинами.</p> <p>Шляхи проникнення в організм та механізм дії.</p>	4

		<p>Клінічна картина уражень різними типами отруйних речовин.</p> <p>Практичні навички:</p> <p>Медичне сортування потерпілих із радіаційними ураженнями. Діагностика. Завдання санітарного інструктора роти. Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.</p> <p>Надання домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги ураженим бойовими отруйними речовинами Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> – техніка використання протигазів: фільтруючих, ізолюючих; респіраторів; – надягання протигазу і ШР на пораненого в голову в осередку ураження; – проведення дозиметричного контролю за рівнем опромінення особового складу; – виготовлення ватно-марлевої пов'язки; – використання протирадіаційних засобів з АІ-1 та АІ-2; – проведення часткової санітарної обробки; – одягання загальновійськового захисного комплексу, захисного комбінезону та легкого захисного костюма; – техніка використання антидотів: правила застосування амлінітрату, антиціану; – Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1): – надягання протигазу і шолому для поранених у голову на пораненого в зараженій зоні; – проведення часткової санітарної обробки за допомогою ІПП-8, ІПП-9, ІПП-10; – киснева інгаляція за допомогою інгалятора КІ-4; – вирішення ситуаційних завдань з діагностики уражень отруйними речовинами та надання домедичної й долікарської (фельдшерської) допомоги ураженим. 	
7	Практичне заняття	<p>Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих.</p> <p>Гігієна розташування та пересування військ. Особливості гігієни військовослужбовців спеціальних військ. Особливості розташування військових у зоні проведення локальних бойових конфліктів.</p> <p>Гігієна харчування особового складу військ. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу. Забезпечення харчування у зоні локальних бойових конфліктів.</p> <p>Гігієна польового водопостачання. Організація водопостачання у зоні локальних бойових конфліктів.</p> <p>Зміст та обсяг санітарно-гігієнічних заходів, організація їх виконання. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове</p>	4

поховання загиблих.

Практичні навички:

- обґрунтувати основні санітарно-гігієнічні заходи у військах;
- дати оцінку санітарно-гігієнічного стану військової частини;
- дати порівняльну характеристику санітарних і гігієнічних заходів;
- обґрунтувати чинники, за яких санітарно-гігієнічний стан військової частини оцінюється як незадовільний;
- обґрунтувати санітарно-гігієнічні вимоги до лазнево-прального обслуговування військовослужбовців.

Загальні уявлення про розташування військ на бойових позиціях, умови життя, побуту та бойової діяльності військ. Гігієна оборонних споруд і сховищ.

Гігієна військ при розміщенні в навчальних центрах і на полігонах. Санітарно-гігієнічні вимоги до території та населених пунктів, призначених для розташування особового складу. Гігієна військового житла. Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1):

Практичні навички:

- провести санітарно-гігієнічний нагляд за розміщенням військових і цивільних формувань;
- оцінити види польового житла, гігієнічні вимоги до їх обладнання і експлуатації при надзвичайних ситуаціях;
- вивчити особливості життєзабезпечення військових і цивільних формувань, рятувальних команд і потерпілого населення при надзвичайних ситуаціях;
- заходи з профілактики теплового та сонячного ударів;
- обґрунтувати медико-профілактичні заходи в бронетанкових військах;
- оцінити шкідливі чинники праці військових, радіотехнічних, бронетанкових та повітряних частин.

Основні принципи раціонального харчування.

Вплив харчування військовослужбовців на їх здоров'я. Розподіл добового раціону. Продовольчий склад військової частини. Транспорт для перевезення продуктів харчування.

Харчування в польових умовах. Продовольчий пункт батальйону (ППБ). Обладнання солдатської кухні-їдальні.

Обов'язки фельдшера щодо контролю санітарного стану солдатської кухні-їдальні та харчування військових.

Санітарно-гігієнічні вимоги до приготування та видачі готової їжі.

Особливості організації харчування військовослужбовців за принципом аутсорсингу.

Практичні навички:

- взяття проби готової їжі для лабораторного обстеження і оформлення супроводжувальних документів;

		<ul style="list-style-type: none"> – забір готової їжі на калорійність, оформлення супроводжувальних документів; – контроль санітарного стану їдальні та якості готової їжі. – засвоїти основні принципи аутсорсингу в харчуванні військовослужбовців у польових умовах; – виписати переваги та основні недоліки аутсорсингу у харчуванні особового складу; – вирішення ситуаційних завдань щодо організації харчування у зонах локальних бойових конфліктів; складання меню-розкладки. <p>Організація водопостачання військ у польових умовах: розвідка, добування, очищення та знезараження води. Засоби для очищення та знезараження води в польових умовах.</p> <p>Контроль медичною службою норм водопостачання та якості води.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обґрунтувати норми використання води для дезінфекції, дегазації, дезактивації; – використання основних засобів знезараження індивідуальних запасів питної води; – розрахунки норм використання питної води для забезпечення санітарно-гігієнічних вимог при стаціонарному та польовому розташуванні. – вирішення ситуаційних завдань щодо організації та забезпечення водопостачання у зонах локальних бойових конфліктів. Відповідно до Стандарту фахової підготовки санітарного інструктора роти (батареї) затвердженого Міністерством оборони України (2015 р. видання 1): <p>Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів. Протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка.</p> <p>Організація захисту населення в надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф.</p> <p>Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей.</p> <p>Особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в умовах застосування ворогом біологічної (бактеріологічної) зброї.</p> <p>Заходи щодо запобігання поширенню інфекційних захворювань у військах після застосування ворогом біологічної зброї.</p> <p>Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка: завдання, методи та принципи її проведення. Складання звітної карти результатів розвідки .</p>	
8	<i>Практичне заняття</i>		4

Загальні відомості щодо структури й функцій військових санітарно-епідеміологічних закладів. Завдання санітарно-контрольного пункту (СКП).

Практичні навички:

- медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка населеного пункту;
- опитування населення;
- визначення санітарно-технічного стану житлового фонду і джерел водопостачання;
- складання звітної карти медичної (санітарно-епідеміологічної) розвідки;
- скласти схему епідемічного процесу в разі можливого зараження особового складу бактеріологічними засобами кишкової групи;
- скласти план-схему протиепідемічних заходів у військових частинах та підрозділах;
- скласти схему та обґрунтувати організацію роботи майданчика спеціальної обробки;
- обґрунтувати принципи та основні завдання медичної (санітарно-епідеміологічної) розвідки;
- обґрунтувати зміст та проведення режимно-обмежувальних заходів у епідемічних осередках.

Завдання та організація Державної служби медицини катастроф (ДСМК). Заклади та формування ДСМК. Суть системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайний період.

Основна мета та організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі Державної служби медицини катастроф.

Робота бригад і загонів екстреної медичної допомоги, інших медичних формувань у районах масового ураження людей. Особливості роботи фельдшера в екстремальних умовах.

Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях: способи розшуку, укладання, перенесення та доставляння потерпілих до транспорту.

Практичні навички

- скласти основні заходи під час ліквідації наслідків природних катастроф;
- скласти план проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт в осередку стихійного лиха;
- скласти план роботи медичної сестри в складі рятувальних бригад під час катастроф природного походження;

Групи постраждалих, сортувальні категорії. Медичне сортування та медична евакуація. Обсяги медичної допомоги.

Прояв посттравматичного стресового розладу у дітей. Особливості надання догоспітальних видів медичної допомоги дітям.

Індивідуальні засоби захисту дітей.

Практичні навички:

- первинний огляд потерпілого (за алгоритмом САВС);
- перевірка стану свідомості;
- відновлення й забезпечення прохідності дихальних

		<ul style="list-style-type: none"> – шляхів; – видалення стороннього тіла з дихальних шляхів; – введення ротового, носового повітропроводу; – безпечна позиція при самостійному диханні; – укладання та перенесення потерпілих до евакуаційного транспорту; – евакуація потерпілих; – штучне дихання і непрямий масаж серця; – профілактика травматичного шоку; – тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі; – накладання асептичної пов'язки на рани та опікові поверхні; – знерухомлення ушкодженої кінцівки підручними засобами; – усунення явищ асфіксії (туалет ротової порожнини, носоглотки, за потреби — введення повітропроводів, ШВЛ, інгаляція киснем); – промивання шлунка за допомогою зонда в разі потрапляння отруйних речовин, застосування адсорбентів; – часткова санітарна обробка потерпілих; – засвоїти особливості будови дитячих захисних камер та правила підбору, надягання і знімання дитячих протигазів. <p>Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.</p> <p>Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Техніка безпеки.</p> <p>Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження</p> <p>Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт. Медична допомога в районах стихійних лих.</p> <p>Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів. Робота фельдшера в складі загонів і бригад екстреної медичної допомоги в районах транспортних катастроф.</p> <p>Заходи домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги в ході рятувальних робіт в осередку транспортних аварій.</p> <p>Особливості надання домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги в разі переохолодження, перегрівання та комбінованих уражень.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок первинного огляду потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах, в салоні автомобіля; 	4
9	<i>Практичне заняття</i>		

- первинне медичне оцінювання характеру ушкодження та тяжкості загального стану потерпілих;
- накладання шинного комірця;
- накладання пов'язок за різних видів ушкоджень;
- проведення іммобілізації ушкоджених кінцівок табельними засобами;
- контроль за правильністю та доцільністю накладання джгута;
- уведення засобів профілактики шоку, серцево-судинних та інших засобів за показаннями;
- уведення знеболювальних;
- витягування потерпілого із салону автомобіля;
- вирішення ситуаційних задач.

Нормування радіаційної безпеки. Радіаційний контроль в умовах радіаційної аварії. Прилади дозиметричного контролю та правила роботи з ними.

Заходи та засоби захисту населення під час радіаційних аварій (колективні та індивідуальні).

Практичні навички:

- використання індивідуальних засобів медичного захисту (АМЗІ, АІ-2) в період первинної реакції на опромінення;
- екстрена йодна профілактика;
- надягання протигазів, респіраторів та ватно-марлевих пов'язок на уражених;
- організація та забезпечення заходів медичної евакуації;
- санітарно-гігієнічна характеристика колективних засобів захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів);
- проведення часткової спеціальної обробки уражених, дезактивації об'єктів навколишнього середовища;
- проведення медичного сортування при масових санітарних втратах;
- проведення заходів домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при комбінованих ураженнях;
- вирішення ситуаційних задач.

Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Класифікація аварій. Характеристика осередків ураження сильнодіючими отруйними речовинами. Основи захисту населення при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах.

Клінічна картина отруєння хлором, аміаком, етиловим спиртом (алкоголем) і його похідними, чадним газом.

Заходи та засоби захисту (індивідуальні та колективні) при аваріях з викидом СДОР.

Робота фельдшера у складі бригади екстреної медичної допомоги в осередку хімічного ураження.

Техніка безпеки особового складу бригад екстреної допомоги під час ліквідації осередків хімічного ураження та їхніх наслідків.

Прилади хімічної розвідки та правила роботи з ними.

10	Практичне заняття	<p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правила застосування індивідуальних засобів захисту органів дихання і шкіри; – проведення дегазації, часткової санітарної обробки відкритих ділянок тіла та одягу за допомогою індивідуального протихімічного пакета (ІПП); – використання приладів хімічної розвідки й оцінювання хімічного забруднення осередку; – визначення за ознаками і симптомами отруйних речовин, що можуть спричинити отруєння; – симптоми отруєнь та надання домедичної і долікарської допомоги при отруєнні хлором, аміаком, сірководнем, чадним газом, етиловим спиртом та іншими речовинами; – введення антидотів. <p>Загальні причини виникнення і класифікація стихійних лих. Медико-тактична характеристика атмосферних, гідросферних та літосферних природних небезпек (землетруси, повені, селі, урагани, бурі, смерчі, природні пожежі). Величина та структура імовірних санітарних втрат при стихійних лихах. Характер патологій, санітарно-гігієнічний та епідеміологічний стан територій, забезпечення лікувально-профілактичних заходів, шляхів евакуації.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виписати та засвоїти правила поведінки населення та заходи безпеки під час виконання робіт щодо ліквідації наслідків природних катастроф (землетруси, повені, урагани тощо). – засвоїти алгоритм надання домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при утопленні. <p>Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів при надзвичайних ситуаціях. Зміст і організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках.</p> <p>Оцінка епідемічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації, медичне обстеження, виявлення інфекційних захворювань, локалізація і ліквідація осередків інфекції. Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка. Обсервація та карантин. Організація харчування, водопостачання та комунального обслуговування населення в разі загрози або виникнення надзвичайної ситуації біологічного походження.</p> <p>Організація екстреної профілактики та імунопрофілактики в епідемічних осередках. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи в осередках катастроф: ізоляція хворих, медичне спостереження за контактними, дезінфекція, дезінсекція та дератизація тощо.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проведення медичної (санітарно-епідеміологічної) розвідки осередку бактеріологічного ураження та оцінювання її результатів; 	3
----	-------------------	--	---

	<ul style="list-style-type: none">– проведення відбору проб води для бактеріологічного та фізико-хімічного дослідження;– проведення відбору проб харчових продуктів для лабораторного дослідження;– приготування дезінфекційних розчинів та проведення дезінфекції об'єктів навколишнього середовища;– проведення заходів загальної та спеціальної екстреної профілактики населення. <p>Диференційований залік</p>	1
--	--	---

4. Структура освітнього компонента

№ з/п	Теми	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
	Частина I. Військово-медична підготовка				
	Розділ 1. Основи організації медичного забезпечення військ				
2	Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та імовірні санітарні втрати. Характеристика санітарних втрат у зоні бойових дій	2	2	—	—
2	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Особливості проведення лікувально-евакуаційних заходів у зоні бойових дій	2	2	—	—
3	Організація надання першої медичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Особливості надання медичної допомоги військовим у зоні проведення бойових дій.	4	-	2	2
4	Організація надання долікарської (фельдшерської) допомоги пораненим і ураженим на медичному пункті батальйону (МПБ)	2	—	2	-
5	Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях. Медичне забезпечення бойових підрозділів під час проведення локальних бойових конфліктів (бойових дій)	2	2	—	—
6	Організація надання медичної допомоги пораненим і хворим у медичній роті механізованої бригади. Військовий мобільний госпіталь	2	—	—	2
	Розділ 2. Забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час				
7	Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час. Особливості забезпечення медичним майном і технікою в зоні проведення бойових дій.	5,5	--	4	1,5
	Розділ 3. Основи військово-польової хірургії				

8	Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю. Надання долікарської допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах	6	—	4	2
9	Особливості вогнепальних ран. Крововтрата. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Мінно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська допомога	8	2	4	2
Розділ 4. Основи військово-польової терапії					
10	Поняття про воєнно-польову терапію. Завдання та зміст ВПТ. Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.	8	2	4	2
11	Поняття про зброю масового ураження. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин. Механізм дії. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами. Техніка безпеки.	8	2	4	2
Розділ 5. Основи військової гігієни					
12	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих.	3,5	1	1	1,5
13	Гігієна розташування та пересування військ. Особливості гігієни військовослужбовців спеціальних військ. Особливості розташування військових у зоні проведення бойових дій.	2,5	-	1	1,5
14	Гігієна харчування особового складу військ. Забезпечення харчування у зоні локальних бойових конфліктів.	2,5	-	1	1,5

	Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу.				
15	Гігієна польового водопостачання. Організація водопостачання у зоні бойових дій.	2,5	-	1	1,5
	Розділ 6. Основи військової епідеміології				
16	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї	2,5	1	—	1,5
17	Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів. Протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка	2	—	2	-
	Частина II. Медицина надзвичайних ситуацій				
	Розділ 7. Завдання та основи організації медичного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях				
18	Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф	2,5	-	1	1,5
19	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей.	4,5	2	1	1,5
	Розділ 8. Транспортні катастрофи				
20	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.	3,5	1	1	1,5
	Розділ 9. Техногенні катастрофи				
21	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Техніка безпеки.	3,5	1	1	1,5
22	Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження	3,5	1	1	1,5

	Розділ 10. Стихійні лиха.				
23	Стихійні лиха їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих	3,5	1	1	1,5
	Розділ 11. Санітарно-гігієнічні та протиепі-демічні заходи у осередках надзвичайних ситуацій				
	Організація санітарно-гігієнічних і протиепі-демічних заходів при надзвичайних ситуаціях. Зміст і організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках. Диференційованих залік	4	—	4	-
	Усього	90	20	40	30

5. Теми лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>6 семестр</i>		
1	Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та імовірні санітарні втрати. Характеристика санітарних втрат у зоні бойових дій	2
2	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Особливості проведення лікувально-евакуаційних заходів у зоні бойових дій	2
3	Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях. Медичне забезпечення бойових підрозділів під час проведення локальних бойових конфліктів(бойових дій).	2
4	Поняття про воєнно-польову терапію. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Особистості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами	2
5	Бойовий стрес, гостра реакція на стрес та посттравматичні стресові розлади: ознаки, профілактика, немедикаментозне та медикаментозне лікування. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами.	2
6	Поняття про воєнно-польову хірургію. Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю.	2
7	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих. Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї	2
8	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально - евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей	2
9	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах , їх медико-тактична характеристика. Хіміко-техногенні катастрофи. Класифікація сильно діючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження	2
10	Стихійні лиха. Класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійного лиха. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастрофи	2
	Всього	20

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
<i>6 семестр</i>		
1	Організація надання домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Особливості надання медичної допомоги військовим у зоні проведення бойових дій.	4
2	Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час. Особливості забезпечення медичним майном і технікою в зоні проведення бойових дій.	4
3	Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю. Надання долікарської допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах	4
4	Особливості вогнепальних ран. Крововтрата. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Мінно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська допомога	4
5	Поняття про воєнно-польову терапію. Завдання та зміст ВПТ. Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.	4
6	Поняття про зброю масового ураження. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин. Механізм дії. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами. Техніка безпеки.	4
7	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих. Гігієна розташування та пересування військ. Особливості гігієни військовослужбовців спеціальних військ. Особливості розташування військових у зоні проведення бойових дій Гігієна харчування особового складу військ. Забезпечення харчування у зоні локальних бойових конфліктів. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу Гігієна польового водопостачання. Організація водопостачання у зоні проведення бойових дій.	4
8	Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів. Протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка. Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей	4
9	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Техніка безпеки. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин,	4

	симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження. Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт. Медична допомога в районах стихійних лих	
10	Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів при надзвичайних ситуаціях. Зміст і організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках. Диференційований залік.	3 1
	Всього	40

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>6 семестр</i>		
1	Організація надання домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Особливості надання медичної допомоги військовим у зоні проведення бойових дій.	2
2	Організація надання медичної допомоги пораненим і хворим у медичній роті механізованої бригади. Військовий мобільний госпіталь	2
3	Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час. Особливості забезпечення медичним майном і технікою в зоні проведення бойових дій.	1,5
4	Заходи домедичної та долікарської допомоги потерпілим хірургічного профілю. Надання долікарської допомоги в бойових (сектор обстрілу та сектор укриття) і небойових умовах.	2
5	Особливості вогнепальних ран. Крововтрата. Біль. Контроль болю. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Мінно-вибухова травма. Політравма. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Опікова травма. Відмороження (обмороження), замерзання. Домедична та долікарська допомога	2
6	Поняття про воєнно-польову терапію. Завдання та зміст ВПТ. Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами	2
7	Поняття про зброю масового ураження. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин. Механізм дії. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами. Техніка безпеки.	2
8	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах. Особиста гігієна військовослужбовців. Лазнево-пральне обслуговування. Термінове поховання загиблих	1,5
9	Гігієна розташування та пересування військ. Особливості гігієни військовослужбовців спеціальних військ. Особливості розташування військових у зоні проведення бойових дій	1,5
10	Гігієна харчування особового складу військ. Забезпечення харчування у зоні локальних бойових конфліктів. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу	1,5
11	Гігієна польового водопостачання. Організація водопостачання у зоні проведення бойових дій	1,5
12	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Протиепідемічний захист в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї.	1,5
13	Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф.	1,5
14	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій. Захист дітей	1,5

	у надзвичайних ситуаціях. Індивідуальні засоби захисту дітей	
15	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф	1,5
16	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Техніка безпеки	1,5
17	Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження	1,5
18	Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт. Медична допомога в районах стихійних лих	1,5
	Всього	30

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛКУ

1. Визначення поняття «тактична медицина». Зміст та обсяг заходів домедичної допомоги.
2. Способи наближення до поранених на полі бою.
3. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття.
4. Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою.
5. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
6. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
7. Тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів.
8. Способи штучної вентиляції легенів.
9. Перелік заходів долікарської допомоги.
10. Завдання МПБ в оборонному і наступальному боях.
11. Особовий склад і оснащення МПБ. Робота фельдшера — начальника медичного пункту батальйону.
12. Організація роботи МПБ в оборонному та наступальному боях.
13. Контроль за накладеним джгутом.
14. Штучна вентиляція легенів за допомогою апарата ДП-10.
15. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Kendrick.
16. Транспортна іммобілізація за допомогою шини SAM.
17. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Дітерікса.
18. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Крамера.
19. Транспортна іммобілізація за допомогою фанерної шини.
20. Клінічні ознаки шоку, шоківий індекс Альговера.
21. Біль. Оцінка болю. Ступеневе знеболення.
22. Зміст заходів домедичної допомоги при травматичному шоку на полі бою та в МПБ.
23. Бойовий стрес: профілактика, надання допомоги в бойових та небойових умовах.
24. Профілактика посттравматичного стресового розладу.
25. Основні патогенетичні чинники синдрому тривалого роздавлювання тканин (СТРТ).
26. Зміст заходів домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при СТРТ.
27. Характеристика термічних опіків за глибиною ураження.
28. Польові методи визначення площі термічних опіків.
29. Особливості термічних опіків від запалювальних сумішей.
30. Домедична та долікарська (фельдшерська) допомога при термічних опіках.
31. Види радіаційних уражень.
32. Клінічна характеристика гострої променевої хвороби.
33. Домедична та долікарська (фельдшерської) допомога при первинній променевій реакції.
34. Класифікація бойових отруйних речовин (ОР).
35. Клінічна картина ураження та домедична допомога при ураженнях ФОР.
36. Клінічна картина ураження та домедична допомога при ураженнях ОР шкірно-наривної дії.
37. Клінічна картина уражень та домедична допомога при ураженнях ОР

загальнотоксичної (загально отруйної)дії.

38. Клінічна картина ураження та домедична допомога при ураженнях ОР задушливої дії.
39. Організація і завдання Державної служби медицини катастроф (ДСМК).
40. Принципи лікувально-евакуаційного забезпеченні в системі ДСМК.
41. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Особливості евакуації дітей.
42. Основна мета й організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі ДСМК.
43. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу: суть та завдання.
44. Переваги та основні недоліки харчування особового складу за принципом аутсорсингу.
45. Медичне сортування та евакуація потерпілих, види, мета.
46. Основні визначення та поняття надзвичайної ситуації.
47. Класифікація надзвичайних ситуацій.
48. Основні уражаючі чинники катастроф.
49. Транспортні катастрофи, їхня медико-тактична характеристика.
50. Катастрофи на морському та річковому транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
51. Авіаційні катастрофи, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
52. Катастрофи на залізничному транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
53. Дорожньо-транспортні випадки, причини, можливі види уражень.
54. Види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
55. Зміст і обсяг домедичної та долікарської (фельдшерської) допомоги у осередках надзвичайних ситуацій .
56. Характеристика радіаційних аварій.
57. Одиниці вимірювання йонізуючого випромінювання.
58. Біологічна дія йонізуючого випромінювання.
59. Колективні засоби захисту населення від дії чинників радіаційного, хімічного та бактеріологічного ураження.
60. Засоби індивідуального захисту органів дихання.
61. Види протигазів. Особливості будови, правила надягання та знімання дитячих протигазів.
62. Засоби індивідуального захисту шкіри.
63. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), симптоми отруєння.
64. Санітарно-хімічна розвідка. Прилади хімічної розвідки, правила користування.
65. СДОР, що найчастіше трапляються, симптоми отруєння. Домедична та долікарська (фельдшерська) допомога.
66. Медичні засоби захисту при радіаційному, хімічному та бактеріологічному ураженні.
67. Причини виникнення і класифікація стихійних лих.
68. Медико-тактична характеристика атмосферних стихійних лих.
69. Медико-тактична характеристика гідросферних стихійних лих.
70. Медико-тактична характеристика літосферних стихійних лих.
71. Правила поведінки населення під час землетрусів.
72. Правила поведінки населення під час повені.

73. Правила поведінки населення під час атмосферних стихійних лих.
74. Кровотеча, види, способи її зупинки.
75. Домедична допомога при переломах, забитті.
76. Домедична допомога при опіках.
77. Домедична допомога при обмороженнях.
78. Надання медичної допомоги при втопленні.
79. Домедична допомога при ураженні електричним струмом.
80. Особливо небезпечні інфекції (ОНІ), особливості епідемічного процесу.
81. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи при ОНІ.
82. Медична (санітарно-епідеміологічна) розвідка, мета, оцінювання результатів.
83. Організація харчування, водопостачання і комунального обслуговування при епідемічних небезпеках.
84. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи в епідемічних осередках.
85. Дезінфекція, види, засоби.
86. Організація загальної і спеціальної екстреної профілактики.
87. Режимно-обмежувальні заходи в епідемічних осередках (карантин, обсервація).

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Наближення до поранених на полі бою різними способами.
2. Відтягування поранених з поля бою.
3. Винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної.
4. Винесення поранених з поля бою двома санітарами на руках та за допомогою нош і лямки медичної носильної.
5. Бойова втома та бойовий стрес. Профілактика посттравматичного стресового розладу.
6. Профілактична робота з сім'ями комбатантів.
7. Психогігієна спілкування з мирним населенням у зонах локальних бойових конфліктів (бойових дій).
8. Зупинка артеріальної кровотечі методом пальцевого притискання артерії.
9. Припинення артеріальної кровотечі методом закручення вузла або палички.
10. Зупинка кровотечі максимальним згинанням кінцівки.
11. Припинення артеріальної кровотечі методом накладання гумового джгута типу Есмарха та типу САТ.
12. Застосування хімічних гемостатиків.
13. Контроль за накладеним джгутом.
14. Припинення артеріальної кровотечі за допомогою поясного ремня.
15. Зупинка кровотечі накладанням стисної пов'язки.
16. Накладання першого закріплювального туру бинта.
17. Накладання останнього фіксувального туру бинта.
18. Накладання пов'язки на голову:
 - колової;
 - зворотної;
 - «чепець»;
 - хрестоподібної на потилицю;
 - на одне око (монокулярної);
 - на обидва ока (бінокулярної);
 - на одне вухо («неаполітанська шапка»);
 - «вуздечка»;
 - виготовлення праці;
 - пращоподібної на ніс;
 - пращоподібної на підборіддя.
19. Накладання пов'язок на кінцівки:
 - колової;
 - спіральної;
 - повзучої;
 - зворотної на кисть;
 - хрестоподібної на променево-зап'ястковий та гомілково-стопний суглоби;
 - черепащачої;
 - колосоподібної на плечовий суглоб.
20. Накладання пов'язки на тулуб:
 - хрестоподібної на плечові суглоби;

- Накладання пов'язки за допомогою ППП;
 - оклюзійної.
21. Накладання косинки медичної.
 22. Транспортна іммобілізація підручними засобами при переломах:
 - передпліччя і плеча;
 - кісток кисті;
 - стегна;
 - гомілки і стопи.
 23. Накладання транспортних шин: Kendrick, SAM, Дітерікса, Крамера, пневмошин.
 24. Проведення транспортної іммобілізації при переломі ключиці.
 25. Проведення транспортної іммобілізації при ушкодженні кісток таза, хребта.
 26. Проведення транспортної іммобілізації при черепно-мозковій травмі.
 27. Невідкладна допомога при травматичному та опіковому шоках.
 28. Візуальне визначення ступеня опіку.
 29. Визначення площі опіку за правилом дев'яток.
 30. Невідкладна допомога при опіках. Застосування протиопікової гідрогелевої пов'язки на обличчя.
 31. Використання багатофункціонального перев'язувального бандажу на грудну клітку та живіт SURV.
 32. Невідкладна допомога при синдромі тривалого роздавлювання.
 33. Невідкладна допомога при утопленні.
 34. Невідкладна допомога при ураженні електричним струмом.
 35. Проведення штучного дихання способами «з рота до рота» та «з рота до носа».
 36. Проведення непрямого масажу серця.
 37. Проведення ШВЛ за допомогою дихальної трубки.
 38. Надягання протигаза на потерпілого.
 39. Подача кисню за допомогою інгаляторів КІ-3М, КІ-4.
 40. Проведення ШВЛ у зараженій зоні за допомогою апарата ДП-10.
 41. Склад та умови використання аптечки індивідуальної АМЗІ.
 42. Проведення часткового спеціального оброблення за допомогою індивідуального протихімічного пакета.
 43. Уведення антидотів за показаннями.
 44. Прилади дозиметричного контролю і правила роботи з ними.
 45. Прилади хімічної розвідки і правила роботи з ними.
 46. Правила надягання захисного костюма.
 47. Правила надягання протигаза.
 48. Правила підбору, надягання та знімання дитячого протигазу.
 49. Будова та порядок роботи дитячих захисних камер.
 50. Проведення медичного сортування потерпілих.
 51. Надання допомоги при ураженні хлором.
 52. Надання допомоги при ураженні аміаком.
 53. Надання допомоги при ураженні чадним газом.
 54. Проведення заходів загальної екстреної профілактики.
 55. Проведення заходів спеціальної екстреної профілактики.
 56. Заходи профілактики внутрішнього опромінення.

57. Проведення заходів йодної профілактики.
58. Відбір проб води для фізико-хімічного та бактеріологічного дослідження.
59. Відбір проб продуктів харчування для дослідження.
60. Організація харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу.
61. Переваги та основні недоліки аутсорсингу у харчуванні особового складу.
62. Проведення заходів дезактивації.
63. Приготування дезінфекційних розчинів.
64. Проведення дезінфекції епідемічного осередку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою.
Контроль за накладеним джгутом типу Есмарха, САТ.
2. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
3. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
4. Перелік заходів долікарської допомоги.
5. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Kendrick.
6. Транспортна іммобілізація за допомогою шини SAM.
7. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Дітерікса.
8. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Крамера.
9. Транспортна іммобілізація за допомогою підборідної пращі з головною пов'язкою.
10. Зміст заходів домедичної та долікарської допомоги при травматичному шоку на полі бою.
11. Біль. Контроль болю. Надання допомоги.
12. Бойова втома та бойовий стрес. Профілактика посттравматичного стресового розладу.
13. Зміст заходів долікарської допомоги при СТРТ.
14. Домедична допомога при термічних опіках.
15. Долікарська допомога при термічних опіках.
16. Домедична допомога при первинній променевої реакції.
17. Долікарська допомога при первинній променевої реакції.
18. Клінічна картина ураження ФОР.
19. Домедична допомога при ураженнях ФОР.
20. Бойовий стрес. Профілактика. Надання допомоги.
21. Заклади і формування ДСМК.
22. Медичне сортування потерпілих, види, мета.
23. Медична евакуація потерпілих.
24. Класифікація надзвичайних ситуацій.
25. Транспортні катастрофи, їхня медико- тактична характеристика.
26. Дорожньо- транспортні випадки, причини, можливі види уражень.
27. Види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
28. Зміст і обсяг домедичної допомоги.
29. Зміст і обсяг долікарської медичної допомоги.
30. Колективні засоби захисту населення від дії чинників радіаційного, хімічного та бактеріологічного ураження.
31. Засоби індивідуального захисту органів дихання.
32. СДОР, що найчастіше трапляються, симптоми отруєння, домедична допомога
33. Медичні засоби захисту при радіаційному, хімічному та бактеріологічному ураженні.
34. Кровотечі, види, способи зупинки.
35. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи при ОНІ.
36. Санітарно-епідемічна розвідка, мета, оцінювання результатів.
37. Дезінфекція, види, засоби.
38. Режимно-обмежувальні заходи в епідемічних осередках (карантин, обсервація).

9. Індивідуальні завдання

З метою кращого засвоєння матеріалу з військово – медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій робочою програмою і навчальним планом освітньо-професійної програми «Лікувальна справа» передбачене виконання індивідуальних завдань:

1. Кожному здобувачу освіти пропонується індивідуальне завдання: скласти тези бесіди, лекції із заданої теми.

Наприклад:

а) скласти план та підготувати тези лекції для старшокласників, працівників сільського господарства на тему: «Домедична допомога при ураженнях електричним струмом», «Домедична допомога при первинній променевої реакції», «Домедична допомога при ураженнях ФОР», «Домедична допомога при термічних опіках», тощо;

б) скласти план виступу та підготувати тези лекції, презентацію: «Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою».

2. Профілактична та волонтерська робота з сім'ями комбатантів.

3. Захист рефератів на індивідуальну тематику.

10. Методи навчання

Освітній процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні заняття, самостійна позааудиторна робота. Під час лекцій використовую засоби наочності, зокрема на всі лекційні заняття створені мультимедійні презентації, застосовую інтерактивні методи.

Практичні заняття спрямовані на отримання базових знань та відпрацювання алгоритмів виконання практичних навичок на рівні навички. На практичних заняттях здобувачі освіти опановують уміння між особового спілкування та взаємодії.

11. Методи контролю

На лекційних заняттях проводиться вибірковий контроль на засвоєння викладеної теми.

На практичних заняттях контроль знань проводиться різними методами: опитування, розв'язування тестових завдань, виконання практичних навичок при роботі в малих групах та індивідуальне виконання практичної навички. Значне місце при оцінці знань відводиться розв'язуванню ситуаційних задач як типових, так і підвищеної складності.

Контроль самостійної позааудиторної роботи проводиться у формі виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях, індивідуальних консультаціях згідно графіка.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку, який включає усні відповіді та розв'язання ситуаційної задачі з виконанням практичної навички та комплексного кваліфікаційного екзамену ЄДКІ, який включає розв'язання тестових завдань та тестових задач.

**12. Критерії оцінювання навчальних
досягнень здобувачів освіти з освітнього компонента
«Військово – медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій»**

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних станів складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійна програма «Лікувальна справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), освітньо-професійної програми «Лікувальна справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Лікувальна справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- реферати;
- опитування (усне або письмове; фронтальне, групове або індивідуальне);
- мультимедійні презентації здобувачів освіти;
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;
- контрольна робота.

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИЙ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

на теоретичних заняттях

Оцінка «5» - здобувач освіти:

- дає повні відповіді на всі запитання, правильно визначає поняття;
- точно формулює думки і обґрунтовує їх;
- послідовно і точно викладає матеріал;
- грамотно оформлює свою відповідь;
- вміє вирішувати ситуаційні задачі з виділенням першочергових заходів по наданню допомоги на догоспітальному етапі (правильні логічно обґрунтовані відповіді)

Оцінка «4» - здобувач освіти:

- відповідь задовольняє ті ж самі вимоги, що й відповідають на оцінку «5», але студент зробив незначні помилки в теоретичних знаннях та допустив невеликі неточності.

Оцінка «3» - здобувач освіти:

- знає і розуміє основні положення теми, але: є прогалини в теоретичних знаннях, в обґрунтуванні та осмисленні ситуаційних задач, допускає помилки при визначенні понять, термінології;
- у відповіді немає чіткості, послідовності;
- не вміє вирішувати задачі;
- плутає послідовність дії при наданні невідкладної допомоги.

Оцінка «2» - здобувач освіти:

- не орієнтується в матеріалі;
- виявляє не розуміння теми;
- допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого;
- відповідь відсутня.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
1. Високий	«5»	<p>Здобувач освіти вільно володіє темою заняття. Виконуючи завдання, виявляє творчі здібності, самостійно проводить аналогії, надає порівняльні характеристики, обґрунтовуючи свої відповіді, користується широким арсеналом доказів своєї думки, наводить приклади.</p>
		<p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повністю, без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі • Враховує показання і протипоказання • Застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму. <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з теми і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; - використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. <p>При тестовому контролі виконує завдання 90-100% від загальної кількості тестових завдань.</p>
2. Достатній	«4»	<p>Здобувач освіти володіє темою заняття, виконує типові завдання виробничої діяльності, орієнтується в нестандартних ситуаціях, усвідомлює основні поняття, може пояснити зв'язок між причиною і наслідками.</p> <p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому</p>

		<p>числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти допускає помилки в підготовчому етапі. Процедури виконуються в правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат та стан здоров'я.</p> <p>Здобувач освіти також володіє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-особистісними компетенціями – системним та креативним мисленням, властивостями комунікабельності та адаптивності, доцільної критичності і самокритичності; 2. Загально-науковими компетенціями – має базові знання з базових наук і застосовує їх при виконанні виробничих завдань; 3. Загально-професійними та спеціалізовано-професійними компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - застосовує на практиці принципи медичної етики та деонтології; - розуміє соціальні та правові наслідки своєї професійної діяльності; - володіє комунікативними навичками; - використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; - володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. <p>При тестовому контролі виконує завдання 89,9-75 % від загальної кількості тестів.</p>
3. Середній	«3»	<p>Здобувач освіти виконує типові завдання професійної діяльності, має знання з теми заняття та базових дисциплін.</p> <p>Здобувач освіти володіє більшою частиною навчального матеріалу з теми, але не завжди робить правильні логічні висновки і узагальнення.</p> <p>Володіє загально-професійними і спеціалізовано професійними компетенціями.</p> <p>Не достатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я.</p> <p>Володіє уміннями і компетенціями для здійснення виробничих функцій при виконанні типових та нестандартних завдань виробничої діяльності, в тому числі: доглядом за хворими, профілактичною, організаційно-методичною та технічною.</p> <p>При виконанні практичних навиків здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допускає помилки, які завдають шкоди психологічному здоров'ю пацієнта • не може чітко вказати показання і протипоказання для здійснення процедури • не чітко виконують підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичного навичка. <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 74,9-60% від загальної кількості тестів.</p>
4. Початковий	«2»	<p>Під час здійснення виробничих функцій, здобувач освіти виконує окремі типові завдання професійної діяльності. Не демонструє систему необхідних умінь для</p>

		<p>формування загально-професійних компетенцій, не володіє системним мисленням.</p> <p>Здобувач освіти частково усвідомлює значення теми для застосування в майбутній професійній діяльності.</p> <p>Не повністю розуміє або плутає значення ключових понять з теми. Не достатньо володіє теоретичними знаннями, вміннями та навиками. Не здатний відповідати на більшість питань.</p> <p>Допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.</p> <p>При проведенні тестового контролю знань, виконує завдання на рівні 59,9 % і менше.</p>
--	--	---

Оцінювання роботи здобувачів освіти

Критерії оцінювання	оцінки			
	5	4	3	2
1. Оцінка усної відповіді на підготовчому та основному етапах	Повна, обґрунтована з використанням медичної термінології	Повна з непевними поясненнями або помилками з використанням медичної термінології	Неповна відповідь, але основні поняття засвоєні	Матеріал не засвоєно, відповідь відсутня або неправильна
2. Оцінювання тестів	100 – 90 % правильних відповідей	89,9 – 75 % правильних відповідей	74,9 - 60 % правильних відповідей	59,9% та менше правильних відповідей
3. Рішення ситуаційних задач	Правильні логічно обґрунтовані відповіді	Правильні відповіді з недостатнім обґрунтуванням	Частково правильні відповіді, обрана тактика порушує стан пацієнта	Відповіді відсутні
4. Практичні навички	Правильно виконує практичні навички, дотримуючись алгоритму послідовності дій	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які не порушують стан пацієнта	Виконує практичні навички з порушенням алгоритму дій або помилками, які незначно порушують стан пацієнта	Неправильно виконує практичні навички або допускає помилки, які наносять шкоду пацієнту
5 Активність	Проактивний Приймає участь у виконанні завдань. Сам продукує ідеї	Активний Приймає участь у виконанні завдань		Пасивний Не приймає участь у виконанні завдань

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № __ від «__» серпня 20__ р.

Голова циклової комісії _____ Марія ШУЛІА

**Критерії оцінювання самостійної роботи
здобувачів освіти з освітнього компонента
«Військово – медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій»**

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій складено для визначення рівня підготовки фахових молодших бакалаврів у закладі фахової передвищої освіти КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж» за спеціальністю 223 Медсестринство галузь знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійна програма «Лікувальна справа» відповідно до складових галузевих стандартів фахової передвищої освіти затверджених МОН України (Наказ МОН «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»» № 1202 від 08.11.2021 року), освітньо-професійної програми «Лікувальна справа» 2023 та навчальних планів 2023 року.

КЗ КОР «Чорнобильський медичний фаховий коледж»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Лікувальна справа

Критерії оцінювання досягнень здобувачів освіти

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- реферати;
- опитування (усне або письмове; фронтальне, групове або індивідуальне);
- мультимедійні презентації здобувачів освіти;
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- демонстрація практичних навичок;
- контрольна робота.

Оцінювання активності і знань здобувачів освіти відбувається під час практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на практичних заняттях здійснюється за чотирибальною (національною) шкалою: «5» - (відмінно), «4» - (добре), «3» - (задовільно), «2» - (незадовільно) .

Оцінка «5» (відмінно) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильно і повно розкрито зміст матеріалу в обсязі програми, відповідь має чіткий, логічний та послідовний характер;

- повністю розкрито зміст понять, точно використано наукові терміни;
- відповідь насичена глибокими та розгорнутими судженнями;
- зроблено аргументовані висновки;
- здобувач освіти демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.

Оцінка «4» (добре) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- майже повно розкрито основний зміст матеріалу, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу;
- надано правильне визначення понять і чітко використано наукові терміни;
- недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база, недостатньо мотивовані висновки;
- здобувач освіти вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації;
- у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- зміст навчального матеріалу викладено неповно, фрагментарно, відповідь має недостатньо стійкий (здобувач вищої освіти відповідав невпевнено) та послідовний характер;
- допущено певні помилки й неточності у використанні наукової термінології та визначенні понять;
- відповідь має формальний та переважно репродуктивний характер, висновки не аргументовані та не охоплюють всього змісту викладеного матеріалу;
- у новій навчальній ситуації здобувач освіти використовує лише окремі знання вивченого матеріалу;
- у відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- здобувач освіти неспроможний відтворити зміст навчального матеріалу у певній послідовності, у відповіді окремі фрагменти знань перемежуються з розрізненими фактами та загальними фразами;
- допущено грубі помилки при визначенні понять та використанні термінології;
- викладений матеріал не узагальнено, висновки не сформульовано;
- у відповіді наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінювання результатів практичної діяльності здобувачів освіти

Оцінка «5» (відмінно) - здобувач освіти самостійно і швидко підбирає необхідне обладнання для виконання практичних навичок. Може визначити мету та послідовність виконання маніпуляції. Вміє підготувати необхідне до маніпуляції, дотримується алгоритму дії, не допускає помилок.

Оцінка «4» (добре) - здобувач освіти самостійно підбирає необхідне обладнання. Може визначити мету та послідовність виконання маніпуляції. Визначає показання та протипоказання до маніпуляцій, вміє підготувати необхідне

до маніпуляції, дотримується алгоритму дії. Допускає несуттєві помилки, які не впливають на кінцевий результат.

Оцінка «3» (задовільно) - здобувач освіти підбирає обладнання та інструментарій за допомогою викладача. Послідовність виконання маніпуляції порушена.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач освіти не знає, яке обладнання необхідно підібрати для виконання маніпуляції. Послідовність виконання маніпуляції порушена. Допущені помилки впливають на результат маніпуляції.

Оцінювання тестових завдань

Оцінка «5» (відмінно) - 100-90% правильних відповідей.

Оцінка «4» (добре) – 89,9-75% правильних відповідей.

Оцінка «3» (задовільно) – 74,9-60% правильних відповідей.

Оцінка «2» (незадовільно) – 59,9% і менше правильних відповідей.

Оцінювання розв'язання ситуаційної задачі

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач освіти правильно виконав практичне завдання (ситуаційну вправу), спроможний аргументовано відстоювати свою думку.

Оцінка «4» (добре) - здобувач освіти показує не досить високі знання понятійного апарату та літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідних категорій.

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач освіти у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач освіти дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату та літературних джерел.

Оцінювання презентацій

Оцінка «5» (відмінно) - тему розкрито повно, використані матеріали демонструють розуміння теми, матеріал викладений в логічній послідовності, з використанням міждисциплінарних зв'язків, грамотно, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, презентація не перевантажена слайдами (до 15 слайдів), раціонально використані графіки, малюнки, діаграми тощо. Здобувач освіти чітко, впевнено та грамотно доповідає і викладає матеріал, відповідає на запитання, готовий до дискусії.

Оцінка «4» (добре) - тему розкрито частково, має місце порушення логічної послідовності, неповне використання міждисциплінарних зв'язків, допущені незначні граматичні помилки, недостатньо використані можливості комп'ютерної анімації, презентація перевантажена слайдами (або недостатньо слайдів для розкриття теми), на одному слайді багато дрібної інформації.

Оцінка «3» (задовільно) - наявні суттєві недоліки у виконанні презентації, тема розкрита частково, порушена логічна послідовність викладеного матеріалу, здобувач освіти не завжди з розумінням підбирає матеріал, допущені помилки як в презентації, так і в доповіді. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів.

Оцінка «2» (незадовільно) - тему не розкрито, в роботі відсутні графіки, малюнки. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів. Здобувач освіти не володіє матеріалом, не може відповісти на запитання.

Оцінювання рефератів

Оцінка виставляється з урахуванням двох параметрів:

- 1) обсяг виконаного реферату;
- 2) якість написання.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться за реферат, який має обсяг 12 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

Оцінка «4» (добре) ставиться за реферат, який має обсяг 8 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінка «5» (відмінно) - здобувач фахової передвищої освіти надав повну, обґрунтовану відповідь на питання, використав всі рекомендовані джерела інформації, чітко відповідає на поставлені питання, дотримана етика посилань.

Оцінка «4» (добре) - здобувач фахової передвищої освіти надав достатню відповідь на питання, використав матеріали основних джерел інформації, надає відповіді на поставлені питання, допускає незначні помилки в обґрунтуванні, дотримана етика посилань.

Оцінка «3» (задовільно) - здобувач фахової передвищої освіти орієнтується в поняттях, частково розкрив питання, використані тільки матеріали підручника, відповідає на поставлені питання невпевнено, допускає фактичні помилки, дотримана етика посилань частково.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач фахової передвищої освіти не виконав роботу, на поставлені питання не відповідає або допускає грубі помилки.

13. Методичне забезпечення

1. До всіх лекційних занять підготовлені мультимедійні презентації, конспекти лекцій, контрольні питання, тестові завдання.
2. До кожного практичного заняття підготовлено інструктивні карти, алгоритми виконання практичних навичок, набір ситуаційних задач різного рівня складності.
3. Для виконання позааудиторної самостійної роботи підготовлені завдання з тестовим матеріалом, задачами, запитаннями для самоконтролю, рекомендованою літературою.

14. Рекомендована література

Основна

1. Стандарт підготовки І–СТ –3 (видання 2): Підготовка військовослужбовців з тактичної медицини. – К.: «МП Леся», 2015.-148 с.
2. Стандарт підготовки фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї) (видання 1). – К.: «МП Леся», 2015. –416 с.
3. Рум'янцев Ю.В. Психіатрія особливого періоду: Навчальний посібник / 2-е вид., перероб і доп. – К.: «МП Леся», 2015.–228с.
4. Стандарт підготовки І – СТ – 4: Індивідуальна підготовка військовослужбовців з психологічної підготовки. –К.: «МП Леся» 2015. –29 с.
5. М.А. Андрейчин, О.Д. Крушельницький, В.С. Копча, І.В. Огороднійчук Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій підручник за редакцією члена-кориспондента НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки України, професора М.А. Андрейчина. – Тернопіль ТДМУ «Укрмедкнига» 2015р. 320 с.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 426 «Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил, інших військових формувань та осіб рядового начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015р. № 252».
7. Наказ Міністерства України від 09.02.2016р., №62 «Про затвердження Інструкції з організації продовольчого забезпечення Збройних Сил України »
8. Наказ Міністерства Внутрішніх Справ України від 03.07.2014 р., №632 «Про затвердження Положення про продовольче забезпечення у Державній службі України з надзвичайних ситуацій».
9. Наказ Міністерства оборони України від 09.12.2002р. №402 «Про затвердження Положення про продовольче забезпечення Збройних Сил України на мирний час
10. Бадюк М.І., Токарчук В.П., Солярик В.В., Бадюк Л.М., Гут Т.М. Військово-медична підготовка: Підручник/Під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2007.–484с.
11. М.І. Бадюк, Ф.М. Левченко, В.П. Токарчук та ін. Організація медичного забезпечення військ: Підручник / Під ред. професора Паська В.В. — К.: МП —Леся, 2005. — 430 с.
12. В.В. Вороненко, М.І. Бадюк, В.М. Гулько та ін. Медична служба механізованої (танкової) бригади: Навч. посібник.— К.: УВМА, 2004. — 107 с.
13. Сидоренко П.І., Гут Т.М., Чернишенко Г.А. Військово-медична підготовка — К.: Медицина, 2008. — 432 с.
14. Гут Т.М., Гут Р.П. Військово-медична підготовка: навч. посібник — К.: ВСВ —Медицина, 2010. — 304 с.
15. Гут Т.М. Практикум з військово-медичної підготовки – К.: Здоров'я, 2001. — 92с.
16. Кочін І.В. Черняков Г.О., Сидоренко П.І. Медицина катастроф. — К.: Здоров'я, 2008. — 724 с.
17. Кочін І.В Черняков Г.О., Сидоренко П.І. Медицина катастроф. — К.: Здоров'я, 2001 — 350 с.
18. Кочін І.В., Черняков Г.О., Сидоренко П.І. Медицина катастроф. — К.:

Здоров'я, 2008. — 724 с.

19. Кочін І.В. Медицина катастроф. — К.: Здоров'я, 2002. — 348 с.

20. Наказ Міністра оборони України від 22.06.2001р. №210 «Про дотримання санітарних вимог щодо організації розміщення, водопостачання, харчування та лазнево-прального обслуговування військ (сил) на полігонах (у таборах)».

21. К.О. Пашко, М.І. Хижняк, А.М. Щербань, В.А. Кондратюк, Г.А.

22. М.І. Хижняк, О.Д. Крушельницький, Л.І. Біденко «Військова гігієна та військова епідеміологія». Навчальний посібник. — К.: УВМА, 2008. — 740 с.

Додаткова

1. Військова токсикологія, радіологія і медичний захист:

Підручник / За ред. Скалецького Ю.М., Мисули І.Р. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 362с.

2. Закон України —Про захист населення і територій у надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру, 2006 р.

3. Військова токсикологія, радіологія та медичний захист / М.І. Барасій, І.Ю. Худецький, Ю.С. Балабан та ін. / За ред. Ю.М. Скалецького, І.Р. Мисули. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 362 с.

4. Кочін І.В. Черняков Г.О., Сидоренко П.І. Медицина катастроф. — К.: Здоров'я, 2008. — 724 с

5. Кочин И.В., Черняков Г.А., Сидоренко П.И. Научные основы эпидемиологии катастроф. — Запорожье, 2004.

15. Інформаційні ресурси

1. “Google”

2. <https://chmfc.com.ua/>